

Aluehallitus

28.5.2024

PPHVA/13074/05.00.02/2024

248 § Oikaisuvaatimus toimialuejohtajan viranhaltijapäätöksestä 26.4.2024/11 koskien Arviida- vastuuyksikön (37070) lakkauttamista

Päätös, johon on vaadittu oikaisua

Ikäihmisten palvelujen toimialuejohtaja Mervi Kosken viranhaltijapäätös (26.4.2024/111) Ikäihmisten palvelujen toimialueen, Oulun eteläisen palvelualueen (PA380) arviointi- ja kuntoutusyksiköt vastualueen (VA3830) Arviida- vastuuyksikön (37070) lakkauttamisesta 1.6.2024 alkaen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Reisjärven kunta (jäljempänä kunta) on vaatinut edellä mainittuun viranhaltijapäätökseen oikaisua 10.5.2024 vireille tulleeella oikaisuvaatimuksellaan. Oikaisuvaatimus on saapunut määräajassa.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet

Kunta pyytää kumoamaan ja palauttamaan uudelleen valmisteluun viranhaltijapäätöksen koskien Arviida-vastuuyksikön lakkauttamista.

Kunta hakee toimenpidekieltoa viranhaltijapäätökseen ja pyytää lisäselvityksiä kokonaisvaikutuksista, riskiarvioinnista ja taloudellisista kustannuslaskelmista.

Kunta on vedonnut oikaisuvaatimuksessaan muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä järjestämislaki) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun palvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen sekä asiakkaiden tarpeiden huomioimiseen.

Kunta on vedonnut myös siihen, että Arviidan lakkauttamisen myötä paikallisten asukkaiden esteettömyys ja saavutettavuus heikkenee. Kunnan mukaan Arviidan toiminta ei myöskään edellytä sellaista erityisosaamista, johon päätöksessä on vedottu. Lisäksi kunta on vedonnut yhdenvertaisuuteen, itsemääräämisoikeuteen, hallintolain (434/2003) mukaiseen kuulemisvelvoitteeseen sekä muihin perustuslain (731/1999), sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaisiin oikeuksiin.

Kunnan mukaan päätöksessä ei ole esitetty kustannusvaikutuksia eikä riskiarviointia päätöksen vaikutuksesta ole tehty.

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta annetun otteen oikeaksi todistaa

3.6.2024

Allekirjoitettu sähköisesti asiankäsittelyjärjestelmän kautta
Taskinen Marja

Pöytäkirjanpitäjä

Oikaisuvaatimuksenperusteet ilmenevät kokonaisuudessaan liitteenä olevasta oikaisuvaatimuksesta.

Toimialuejohtajan selvitys

Viranhaltijapäätöksen tehnyt toimialuejohtaja on antanut liitteenä olevan selvityksen oikaisuvaatimuksessa esitetystä vaatimuksista.

Selvityksessä todetaan seuraavaa:

- 1) Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa päivitettäessä sote-järjestämissuunnitelmaan liittyvää riskitarkastelua on laajennettu koskemaan koko tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivitystä (s. 72-75). Riskiarviointi kotona ja arkiympäristössä tapahtuvat tuki ja palvelut ikääntyvän väestön osalta on tehty ja luettavissa tuottavuus ja taloudellisuusohjelman sivuilta 25-27. Riski- ja vaikutusarviointia on tehty eri näkökulmista kuten asiakas-, henkilöstö-, talous-, tukipalvelut ja tilat näkökulmista.
- 2) Arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkojen osalta tavoitteena on lisätä paikkoja ja keskittää paikkoja isompiin yksiköihin. Alueellinen arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminta tukee asiakkaiden voimavaroja ja toimintakykyä sekä kotona pärjäämistä. Oulun eteläisen alueella toiminta keskittyy jatkossa Pohteen oman palvelutuotannon neljään isompaan yksikköön, Oulaisiin, Ylivieskaan, Haapavedelle ja Haapajärvelle. Keskittämisellä saavutetaan toiminnallista etua sekä taloudellista hyötyä.
- 3) Arvioidan henkilöstön saatavuuden haasteet ovat olleet jo aiemmin nähtävissä, erityisesti lomakausien aikana, mutta myös muuna ajankohtana. Yksittäiset, lyhyetkin poissaolot ovat tuoneet haasteita lakisääteisen henkilöstömitoituksen saavuttamiseksi. Pienen yksikön haavoittuvuus, tuo myös haasteensa yksiköiden ja henkilöstön erityisosaamiseen, jota tarvitaan kuntoutusyksiköissä kuten muissa ikäihmisten palveluissa. Kuntoutusyksikössä asiakkaiden hoitamiseen tarvittava osaaminen muodostuu mm. seuraavista osaamisalueista: ikäihmisten palvelujärjestelmän tuntemus, verkosto- ja moniammatillinen työskentely, hoito- ja palvelutarpeen arviointi, kinestetiikka, kuntouttavat työmenetelmät ja saattohoito. Arvioidan henkilöstöä tarvitaan ensisijaisesti perustehtävien hoitamiseen, eikä resurssia voida kohdentaa siinä määrin erityisosaamisen ylläpitämiseen ja vahvistamiseen mitä nähdään tarpeen, ja mitä isommassa yksikössä on mahdollista. Arvioidan toiminnalle ei nähdä edellytyksiä, huomioiden yksikön koko, tilat, asukasturvallisuus ja henkilöstön saatavuuden haasteet tuottavuus- ja taloudellisuusnäkökulman lisäksi.
- 4) Kuntoutusyksikön koko ei kerro yksikön laadusta, yksilöllisestä hoidosta tai laitostumisen mahdollisesta riskistä. Lainsäädännön vaatimukset henkilöstömitoituksen, toiminnan ja laadun suhteen ovat samat yksikön koosta riippumatta. Henkilöstömäärä kasvaa samassa suhteessa kuin yksikön paikkamäärän kasvu. Yksiköiden toimintoja yhdistämällä varmistetaan alueen lyhytaikaispaikkojen saatavuus sekä turvataan palvelun laatu, sekä saavutetaan toiminnan edellyttämä henkilöstömitoitus.

5) Joukkoliikenteen järjestäminen on kuntien vastuulla. Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen. Hyvinvointialueen järjestämisen vastuulla on sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu palvelun myöntämisen perusteiden mukaisesti.

6) Järjestämissuunnitelman mukaisesti Pohde järjestää saattohoitoa sairaala-, akuutti-, laitoshoidon lisäksi kotisairaalan turvin kotona, arviointi- ja kuntoutusyksiköissä sekä tehostetussa palveluasumisessa asiakkaan hoidon tarpeen ja vaativuuden mukaisesti. Laitostasoista hoitoa ei voida toteuttaa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa tai kuntoutusyksiköissä.

7) Kuntoutusyksiköiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti, yhteen sovittaen palvelukokonaisuuksia sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen. Palveluja tulee olla riittävästi tarjolla suhteessa tarpeeseen. Kuntoutusyksikkötoiminta toteutetaan alueellisena palveluna, varmistaen palvelujen saatavuus asuinpaikasta riippumatta. Pohteen alueella kuntoutusyksiköitä on jokaisella 6 palvelualueella ei jokaisessa kunnassa.

8) Lähipalvelu voi olla fyysisesti saavutettavissa, mutta se ei välttämättä takaa sen saatavuutta. Asiakkaat voivat niin halutessaan hakeutua myös muulle alueelle palveluihin, lähellä omaisia tai muita läheisiä. Pohteen järjestämissuunnitelman mukaisesti "Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin." Asiakkaita ja heidän omaisiaan kuullaan henkilökohtaisesti lyhytaikaishoidon järjestämisen osalta. Oulun eteläisen palvelualueen kuntien asukkaille kuntoutusyksikössä tapahtuvaa hoitoa ja palvelua järjestetään Oulaisissa, Ylivieskassa, Haapajärvellä ja Haapavedellä. Omaishoitajien lakisääteisten vapaiden järjestäminen voidaan toteuttaa alueen useissa toimintayksiköissä. Lyhytaikaishoitoa järjestäessä huomioiden asiakkaan etu, toiveet ja yksilölliset tarpeet itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Asiakkaalle ja hänen omaiselleen selvitetään erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset palvelun järjestämisen suhteen.

9) Valmistelussa Arviidan toiminnan lakkauttamisen taloudellinen kustannussäästö on laskettu 260 000 € vuodelle 2024.

10) Taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toimenpideohjelman mukaisesti Arviidan toiminnan lakkauttamisen valmistelussa, suunnittelussa ja toimeenpanon valmistelussa on huomioitu lainsäädännön vaatimukset.

Päätösehdotuksen perustelut

Järjestämislain 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueet ovat veloitettuja suunnittelemaan ja toteuttamaan sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan asiakkaiden tarpeen edellyttämällä tavalla. Tarpeen määrittely perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädäntöön ja siinä säädettyihin periaatteisiin. Tarpeella ei kuitenkaan tarkoiteta yksittäisten henkilöiden kokemaa subjektiivista tarvetta johonkin

tiettyyn palveluun. Nyt kyseessä olevassa viranhaltijapäätöksessä ei ole kyse asiakaskohtaisesta päätöksenteosta. Asiakkaan palveluista päätetään erikseen asiakaskohtaisesti, jolloin otetaan kantaa siihen, onko asiakkaalla lainsäädännössä tarkoitettu tarve hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalla olevaan palveluun. Asiakaskohtaisen päätöksenteon yhteydessä toteutuu myös asiakkaan kuuleminen omassa asiassa.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 29 §:n mukaan hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Lisäksi osallistumisesta ja vaikuttamisesta voidaan edistää erityisesti esimerkiksi järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja. Hyvinvointialue on toteuttanut osallisuutta muun muassa järjestämällä Reisjärvellä erillisen asukastilaisuuden suunnitelluista muutoksista alueella.

Myös riski- ja vaikutusarviointia on toimialuejohtajan selvityksen mukaan tehty monista eri näkökulmista.

Palvelut tulee toteuttaa yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina kokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn, kuten asuinpaikan perusteella. Viranhaltijapäätöksessä on huomioitu yhdenvertaisuuden toteutuminen ja asukkaiden tarpeisiin nähden riittävät ja mahdollisimman hyvät palvelut.

Toimialuejohtajan selvityksestä ilmenee, että kuntoutusyksikkötoiminta toteutetaan alueellisena palveluna varmistaen palvelujen saatavuus asuinpaikasta riippumatta. Hyvinvointialueella kuntoutusyksiköitä on jokaisella kuudella palvelualueella, eikä jokaisessa kunnassa. Tämä osaltaan toteuttaa koko hyvinvointialueen asukkaiden oikeutta yhdenvertaisiin palveluihin.

Saavutettavuuden ja esteettömyyden osalta toimialuejohtaja on selvityksessään todennut, että joukkoliikenteen järjestäminen on kuntien vastuulla. Hyvinvointialueen järjestämisen vastuulla on muun muassa sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu palvelun myöntämisen perusteiden mukaisesti. On myös huomioitava, että hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti tavoitteena on tukea jatkossa muun muassa asiakkaiden kotona pärjäämistä.

Järjestämislain 4 §:n 1 momentin mukaan palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät muun muassa erityisosaamista tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Keskittämällä voidaan näin ollen varmistaa palvelujen hyvä laatu ja turvallisuus sekä myös taloudellisesti järkevä ja kustannustehokas toteuttaminen.

Yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden vaatimukset eivät siten estä järjestämislain 4 §:n 1 momentin mukaista palvelujen keskittämistä suurempiin

kokonaisuuksiin, mikäli laissa mainitut edellytykset täyttyvät ja edellä mainitut periaatteet huomioidaan ratkaisuisissa.

Toimialuejohtajan selvityksen mukaan kyseisessä kuntoutusyksikössä tarvittava erityisosaaminen muodostuu muun muassa ikäihmisten palvelujärjestelmän tuntemuksesta, verkosto- ja moniammatillisesta työskentelystä, hoito- ja palvelutarpeen arvioinnista, kinestetiikasta, kuntouttavista työmenetelmistä ja saattohoidosta.

Lisäksi toimialuejohtajan selvityksessä todetaan, että Arviidan toiminnan lakkauttamisesta aiheutuvan taloudellisen säästön vuodelle 2024 on laskettu olevan 260 000 euroa.

Reisjärven arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviidan vastuuyksikön lakkauttaminen on järjestämislain ja hyvinvointialueen järjestämissuunnitelman linjausten mukainen, perusteltu toimenpide. Vastuuyksikön lakkauttaminen on ollut tarpeellinen ja välttämätön toimenpide palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamisen näkökulmasta.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu esille sellaista seikkaa, joka osoittaisi, että päätöstä tulisi arvioida toisin.

Perustelut täytäntöönpanokieltoa koskevan vaatimuksen hylkäämiselle

Hyvinvointialuelain (611/2021) 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai viranhaltija taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Hyvinvointialuelain esitöiden (HE 241/2020 vp, s. 647) mukaan täytäntöönpanoon on mahdollista ryhtyä esimerkiksi silloin, jos täytäntöönpanon peruuttamisesta ei valituksen menestyessä arvioida aiheutuvan kovin suurta vahinkoa tai jos erittäin painavat syyt vaativat täytäntöönpanoa. Jos täytäntöönpanon edut ovat selvästi haittoja suuremmat, täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole oikaisuvaatimuksessaan esittänyt perusteita sille, millä tavoin oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa viranhaltijapäätöksessä on muun muassa todettu, että tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa linjatut toimenpiteet kuntoutusyksikkötoiminnassa Oulun eteläisellä palvelualueella ovat tarpeellisia ja välttämättömiä hoidon laadun ja asiakasturvallisuuden näkökulmasta ottaen huomioon henkilöstön riittävydessä olevat haasteet. Päätöksen välitöntä täytäntöönpano puoltavat seuraavat seikat:

- kysymyksessä olevassa vastuuyksikössä ei toteudu lakisääteinen mitoitus (0,65/hoidettava asiakas) ja osaavaa henkilöstöä ei ole riittävästi
- asiakkaiden tarpeenmukaista hoitoa kesälomakaudesta alkaen ei pystytä nykyisellä henkilöstömäärällä turvaamaan

Aluehallitus

28.5.2024

- hyvinvointialue voi toteuttaa asiakkaiden tarpeiden edellyttämät sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaiset palvelut päättämällään tavalla
- hyvinvointialueen talouden tasapainottaminen edellyttää päätösten viivytyksetöntä toimeenpanoa.

Edellä todettujen syiden vuoksi on katsottu erittäin painavien syiden vaativan viranhaltijapäätöksen täytäntöönpanoa ennen sen lainvoimaisuutta.

Oikeuskäytännössä (KHO:2012:9) on katsottu, että täytäntöönpanon kieltämisellä valitusprosessin ajaksi pyritään ensisijaisesti rajoittamaan sellaisia ajan kulumisen johdosta aiheutuvia seurauksia, joilla olisi merkittäviä vaikutuksia oikeusturvan toteutumisen kannalta. Vastuuyksikön lakkauttamisen täytäntöönpano on tosiasiallisesti peruutettavissa oleva toimenpide. Näin ollen päätöksen täytäntöönpano ilman lainvoimaa ei tee oikaisuvaatimusta tai oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä tehtyä valitusta hyödyttömäksi eikä täytäntöönpanolla ole oikeusturvan toteutumista merkittävästi rajoittavia vaikutuksia.

Päätösehdotus

Toimialuejohtaja Mervi Koski (p. 044 703 4018):

Aluehallitus hylkää oikaisuvaatimuksen kokonaisuudessaan liitteenä olevassa selvityksessä ja edellä esitetyin perustein. Viranhaltijapäätöstä ei muuteta.

Päätösesitys

Hyvinvointialuejohtaja Ilkka Luoma:

Aluehallitus hyväksyy toimialuejohtajan ehdotuksen.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi hyvinvointialuejohtajan esityksen.

Liitteet

Toimialuejohtajan selvitys
Oikaisuvaatimus 10.5.2024
Ikäihmisten palvelujen toimialuejohtajan päätös § 11 2024 Arviida-vastuuyksikön lakkauttaminen 1.6.2024 alkaen

Aluehallitus

28.5.2024

ALUEVALITUSOSOITUS

Päätökseen voidaan hakea muutosta **kirjallisella valituksella**:

Valitusoikeus

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta aluevalituksella myös:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- hyvinvointialueen jäsen
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Valitusaika

Aluevalitus on tehtävä **30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanista**.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Valituksen voi toimittaa sähköpostilla, postitse tai viemällä asiakirjat henkilökohtaisesti tai asiamiestä tai lähettiä käyttäen.

Asiakirjojen lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Postin käyttämisessä on muistettava, että asiakirjan tulee olla perillä valitusviranomaisessa viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Asiakirjan sähköisessä toimittamisessa on huomioitava, että asiakirja on lähetettävä valitusviranomaiselle siten, että asiakirja on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä ennen määräajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiäntoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaanitpäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta annetun otteen oikeaksi todistaa

3.6.2024

Pöytäkirjanpitäjä

Aluehallitus

28.5.2024

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Aluevalitus tehdään **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle**.

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, Oulu

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800, faksi 029 56 42841

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Palvelun käyttö vaatii vahvan tunnistautumisen.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta,
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Tuomioistuinmaksulaki löytyy verkosta osoitteesta:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivuilta:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

 Annettu tiedoksi sähköisesti

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta annetun otteen oikeaksi todistaa

3.6.2024

Pöytäkirjanpitäjä

Aluehallitus

28.5.2024

Päivämäärä 3.6.2024

Vastaanottajat Reisjärven kunta, reisjarvi@reisjarvi.fi

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta
pöytäkirjasta annetun otteen oikeaksi todistaa

3.6.2024

Pöytäkirjanpitäjä

SELVITYS ARVIOINTI- JA KUNTOUTUSYKSIKÖ ARVIIDA- VASTUUYKSIKÖN LAKKAUTTAMISEEN 1.6.2024 ALKAEN

Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteena on uudistaa rakenteita ja toimintamalleja siten, että alueen asukkaille ja muille sidosryhmille voidaan tarjota vaikuttavia palveluja, riittävä henkilöstö turvataan ja talouden kantokykyä parannetaan. Ikäihmisten palvelujen toimenpiteiden osalta osana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa liittyvät edelleen keveimpien kotiin annettavien palvelujen lisäämiseen ja raskaampien palvelujen vähentämiseen. Arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkoja osalta tavoitteena on lisätä paikkoja ja keskittää paikkoja isompiin yksiköihin. Alueellinen arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminta tukee asiakkaiden voimavaroja ja toimintakykyä sekä kotona pärjäämistä.

Järjestämissuunnitelman mukaisesti aloitettujen kotiin annettavien palveluiden vahvistamista jatketaan. Muun muassa asiakasohjausta, etäkotihoitoa, kotikuntoutusta, kotisairaalan toimintaa, yhteisöllistä asumista sekä arviointi- ja kuntoutuspaikkoja lisätään. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyys laskua 6 %:iin nopeutetaan ja toteutetaan laitoshoidon purku. Tarkasteltavaksi tulevat palvelujen järjestämistapojen, oman palvelutuotannon sekä monituottajuuden arviointi.

Talousarviokirjassa vuodelle 2023 oli määritelty sote-järjestämissuunnitelmaan liittyviä keskeisiä riskejä sekä kuvattu näihin varautumista. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa päivitettäessä sote-järjestämissuunnitelmaan liittyvä riskitarkastelua on laajennettu koskemaan koko tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivitystä (s. 72-75). Riskiarviointi kotona ja arkiympäristössä tapahtuvat tuki ja palvelut ikääntyvän väestön osalta on tehty ja luettavissa tuottavuus ja taloudellisuusohjelman sivuilta 25-27.

Reisjärvellä toimii 10-12 paikkainen kuntoutusyksikkö Arviida, joka on sosiaalihuoltolainmukainen ympärivuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaishoidon yksikkö. Lyhytaikaishoitojakso on tarkoitettu henkilöille, joilla on lyhytaikainen tarve huolenpitoon, hoivaan, hoitoon ja kuntoutukseen, eikä asiakkaan tilanne vaadi akuutti- ja/tai sairaalahoitoa. Jakson pituus on keskimäärin 1–2 viikkoa, enintään 3 kuukautta. Jakso voi olla tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa. Jaksolle ohjaututaan palveluohjaajan tai Kotona asumisen tuen (Kotas) kautta. Lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumisesta myönnetään asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella ja palvelun myöntämisen perusteiden mukaisesti.

Kuntoutusyksikkö Arviida on aloittanut toimintansa v 2019 vuodeosaston toiminnan päätyttyä. Yksikkö toimii terveyskeskuksen vuodeosaston vanhoissa tiloissa, tilat eivät mahdollista yksikön paikkaluvun kasvattamista. Henkilöstöä yksikössä 8,5 työpanosta sekä 0,5 lähiesihenkilön työpanos. Henkilöstömitoitus on 0,7 työntekijää/hoidettava.

Arviida toimii tiloissa, johon on tehty kuntokartoitus v. 2021 ja sisäilmamittaukset v 2022. Reisjärven kunnanvaltuuston 7.2.2022 pöytäkirjan mukaan

”Rakennuksen viimeisimmässä kuntotutkimuksessa 28.5.-28.6.2021 tiloissa ei havaittu poikkeavuuksia esimerkiksi sisäilman kosteusmittauksia tehdessä. Havaintokohteista kaikki kuitenkin vaativat eriasteista korjausta tai uusimista. Sisäilmamikrobinäytteiden olosuhdemittauksissa ei havaittu poikkeuksia. Tutkimuksissa ei ole todettu sellaisia tuloksia, jotka edellyttäisivät terveyskeskuksen tilojen välitöntä sulkemista. Tutkimustulosten perusteella korjaustoimet eivät kuitenkaan tuo työskentelyolosuhteisiin toivottua vastinetta rakennuksen kunto ja ikä huomioiden, lukuun ottamatta omassa siivessään toimivan palveluasumisyksikkö Honkalinnan tiloja”

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti kuntoutusyksikköpaikkoja keskitetään isompiin kokonaisuuksiin. Oulun eteläisen alueella toiminta keskittyy jatkossa Pohteen oman palvelutuotannon

neljään isompaan yksikköön, Oulaisiin, Ylivieskaan, Haapavedelle ja Haapajärvelle. Keskittämällä saavutetaan toiminnallista etua sekä taloudellista hyötyä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa on asetettu tavoitteita myös toimitilatehokkuuden parantamiseen suunniteltujen palveluverkkomuutosten myötä. Haapajärven ja Reisjärven kuntoutusyksiköiden välimatka on n. 32 km. Haapajärven kuntoutusyksikön tilat mahdollistavat yksikön koon kasvattamisen ja paikkaluvun noston 27 paikkaan. Lisäksi Pohde on kilpailuttanut lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen 1.4.2023 alkaen ja sen perustella alueella on myös useita yksityisen toiminnan yksiköitä, jotka tarjoavat lyhytaikaishoitoa.

Arviidan henkilöstön saatavuuden haasteet ovat olleet jo aiemmin nähtävissä, erityisesti lomakausien aikana, mutta myös muuna ajankohtana. Yksittäiset, lyhyetkin poissaolot ovat tuoneet haasteita yksikön toimintaan. Pienen yksikön haavoittuvuus, tuo myös haasteensa yksiköiden ja henkilöstön erityisosaamiseen, jota tarvitaan kuntoutusyksiköissä kuten muissa ikäihmisten palveluissa. Arviidan henkilöstöä tarvitaan ensisijaisesti perustehtävien hoitamiseen, eikä resurssia voida kohdentaa siinä määrin erityisosaamisen ylläpitämiseen ja vahvistamiseen mitä nähdään tarpeen, ja mitä isommassa yksikössä on mahdollista. Arviida on ollut aiemmin lomakaudelle sulussa, joka on mahdollistanut henkilöstölle vuosilomien myöntämisen. Arviidan toiminnalle ei nähdä edellytyksiä, huomioiden yksikön koko, tilat, asukasturvallisuus ja henkilöstön saatavuuden haasteet tuottavuus- ja taloudellisuusnäkökulman lisäksi.

Kuntoutusyksikön koko ei kerro yksikön laadusta, yksilöllisestä hoidosta tai laitostumisen mahdollisesta riskistä, joka tuodaan huolena esille oikaisuvaatimuksessa. Lainsäädännön vaateet henkilöstömitoituksen, toiminnan ja laadun suhteen ovat samat, yksikön koosta riippumatta. Henkilöstömäärä kasvaa samassa suhteessa kuin yksikön paikkamäärän kasvu. Yksiköiden toimintoja yhdistämällä varmistetaan alueen lyhytaikaispaikkojen saatavuus sekä turvataan palvelun laatu, sekä saavutetaan toiminnan edellyttämä henkilöstömitoitus.

Joukkoliikenteen järjestäminen on kuntien vastuulla. Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen. Hyvinvointialue järjestää sosiaalihuoltolain mukaisis liikkumista tukevia palveluja henkilöille palvelujen myöntämisen perusteiden mukaisesti.

Kotihoidon lomakauden toiminnan varmistamiseksi on jouduttu myös kotihoidon turvaamiseksi tekemään erillisjärjestelyjä. Lomakauden ulkopuolinen toiminta on henkilöstön saatavuuden näkökulmasta myös haasteellinen. Reisjärven kotihoito on osa kotiin annettavien palvelujen, Keskisen alueen kokonaisuutta. Yksikkö tekee kiinteää yhteistyötä Haapajärven ja Pyhäjärven kotihoidon sekä yhteisöllisen asumisen yksikön, Mansikan kanssa. Arviidan toiminnan muutoksen myötä, voidaan vahvistaa kotiin annettavia palveluja kuten mm. kotikuntoutustoiminnan aloittamista Reisjärvellä.

Järjestämissuunnitelman mukaisesti Pohde järjestää saattohoitoa sairaala-, akuutti-, laitoshoidon lisäksi kotisairaalan turvin kotona, arviointi- ja kuntoutusyksiköissä sekä tehostetussa palveluasumisessa asiakkaan hoidon tarpeen ja vaativuuden mukaisesti. Laitostasoista hoitoa ei voida toteuteta ympärivuorokautisen palveluasumisessa tai kuntoutusyksiköissä.

Järjestämislain 4 § mukaan palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Laki ei ota kantaa järjestämistapaan, palveluja voidaan tuottaa omana tai ostopalveluina tai palvelusetelillä.

Palveluverkkoa uudistaessa, palveluja järjestäessä on huomioitu palvelujen saatavuus, alueen ympärivuorokautista palveluasumisen yksiköt, oman sekä yksityisen toiminnan. Palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti, yhteen sovittaen palvelukokonaisuuksia sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen. Palveluja tulee olla riittävästi tarjolla suhteessa tarpeeseen. Kuntoutusyksiköiden toiminta

toteutetaan alueellisena palveluna, varmistaen palvelujen saatavuus asuinpaikasta riippumatta. Lähipalvelu voi olla fyysisesti saavutettavissa, mutta se ei välttämättä takaa sen saatavuutta. Asiakkaan voivat niin halutessaan hakeutua myös muulle alueelle palveluihin, lähellä omaisia tai muita läheisiä. Pohteen järjestämissuunnitelman mukaisesti "Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin."

Asiakkaita ja heidän omaisiaan kuullaan henkilökohtaisesti lyhytaikaishoidon järjestämisen osalta alueen muissa yksiköissä. Lyhytaikaishoitoa järjestäessä huomioiden asiakkaan etu, toiveet ja yksilölliset tarpeet itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Asiakkaalle ja hänen omaiselleen selvitetään erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset palvelun järjestämisen suhteen.

Järjestämissuunnitelman mukaisesti tuomme palvelut ja tilat paremmin väestön palvelutarpeita vastaaviksi ja haluamme, että alueelliset erot palveluihin pääsyssä ja toimintamalleissa pienenevät. Uudistamisella voimme vastata erityisesti ikäihmisten, lasten ja perheiden sekä mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kasvavaan palveluiden tarpeeseen. Uudet rakenteemme mahdollistavat paremmin henkilöstön riittävyyden, osaamisen ja hyvinvoinnin ja voimme paremmin hyödyntää parhaita käytäntöjä koko alueella. Uudistamisen avulla voimme vastata paremmin lainsäädännön muutoksiin, jotka vaikuttavat palveluiden toteutustapaan, resurssitarpeisiin ja kustannuksiin, ja yleisen epävarmuuden lisääntymisen mukanaan tuomiin haasteisiin. Uudet rakenteet ja toimintamallit vastaavat saamaamme valtion rahoitusta. Ennaltaehkäisevän työn merkitys tunnustetaan, ja todetaan, että se on osa palvelurakeenteen uudistamista. Ennakoivalla työllä voidaan siirtää säännöllisten palvelujen tarvetta ja siirtää raskaisiin palveluihin siirtymistä.

Taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toimenpideohjelman mukaisesti, Arviidan toiminnan lakkauttamiseen liittyen, olemme valmistelussa, suunnittelussa ja toimeenpanon valmistelussa huomioineet yhdenvertaisuuslain, järjestämislain (612/2021) 4 §:n 1 momentin, perustuslain (731/1999, 6 §) sekä sosiaalihuoltolakiin ja sosiaalihuoltolain asiakaslain (1301/2014) että hallintolain. (434/2003).

23.5.2024

Mervi Koski

Toimialuejohtaja

Ikäihmisten palvelut

**Oikaisuvaatimus toimialuejohtaja Mervi Kosken viranhaltijapäätökseen 11/2024
Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviida-vastuuyksikön (37070) lakkauttaminen**

Reisjärven kunnanvaltuusto pyytää Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitusta kumoamaan ja palauttamaan uudelleen valmisteluun Mervi Kosken viranhaltijapäätöksen 26.4.2024 11/2024, Ikäihmisten Oulun eteläisen alueen lähi- ja aluepalvelujen (PA380) arviointi- ja kuntoutusyksikkö palvelut vastuualueen (VA3830) Arviida- vastuuyksikkö (37070) lakkauttaminen 1.6.2024 alkaen edellä esitetyin perustein. Reisjärven kunnanvaltuusto hakee toimenpidekieltoa Pohjois-Pohjanmaan aluehallitukselta viranhaltijapäätökseen 11/2024 Mervi Koski 26.4.2024. Lisäksi Reisjärven kunnanvaltuusto pyytää saada lisäselvitykset kokonaisvaikutuksista ja riskiarvioinnista sekä päätöksen taustalla olevat tarkat taloudelliset kustannuslaskelmat.

Päätös, johon haetaan oikaisua

Ikäihmisten palvelut
Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut
Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

Viranhaltijapäätös 11/2024 Mervi Koski 26.4.2024

Asia: Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviida-vastuuyksikön (37070) lakkauttaminen 1.6.2024 alkaen.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviidan lakkauttaminen ja palveluiden siirto Reisjärveltä tarkoittaa, että päätöksessä ei ole huomioitu väestön tarpeita, eikä palvelut ole lähellä asiakkaita, vaan päinvastoin. Perustelut tämän kohdalla ontuvat, sillä palveluiden saatavuus ja saavutettavuus palveluiden siirron myötä eriarvoistaa alueen asukkaat.

Viranhaltijapäätöksen perusteluissa todetaan, että turvataan palveluiden esteettömyys ja saavutettavuus. Reisjärven Arviidan kohdalla Pohteelta ei edellytetä kalliita investointeja, vaan kiinteistöstä vastaa Reisjärven kunta, joka on sitoutunut huolehtimaan kiinteistöistä ja tekemään vaadittavat korjaustoimenpiteet toimitilojen kunnossapitoon. Palveluiden siirto eriarvoistaa asiakkaiden lisäksi myös omaishoitajat, heidän mahdollisuutensa käyttää palveluita heikkenevät matkojen jo niistä aiheutuvien kustannustenkin takia. Omaisten mahdollisuudet vierailta kauempana ovat rajalliset mm. julkisen liikenteen puutteen vuoksi. Arviidan lakkautuksen myötä esteettömyys ja saavutettavuus heikkenee reisjärvisille asiakkaille.

Perusteluissa harhaanjohtavasta vedotaan erityisosaamiseen. Arviidan toiminta ei edellytä mitään sellaista erityisosaamista, mitä ei Reisjärven työntekijöillä ei ole. He ovat tähänkin saakka tuottaneet taloudellisesti ja tehokkaasti laadukasta palvelua. Jos näihin seikkoihin vedotaan, on syytä tarkastella Pohteen lähijohtamista, eikä henkilöstön erityisosaamista, sillä ennen Pohdetta ko. yksikkö tuotti laadukasta ja tehokasta lähipalvelua ammattiosaamisella. Lisäksi hoito- ja palvelukäytänteitä voidaan yhdenmukaistaa ilman, että voimavaroja suunnataan suuriin yksikköihin. Keskitetyissä yksiköissä palveluiden laatu heikkenee suuren henkilökunnan myötä ja asiakkaiden tuntemus heikkenee, ja näin ollen palveluiden laatu päinvastoin kärsii kuin paranee.

Kuten jo edellä on todettu, omaishoitajien vapaat on syytä järjestää omassa kunnassa lähipalveluna. Mikäli palvelut siirretään muualle isompiin yksiköihin, palveluiden saatavuus ja saavutettavuus heikkenee asiakkaan ja hänen läheisten näkökulmasta. Todennäköisesti laitostuminen kasvaa eikä kuntoutusta tapahdu. Kokonaisuudessa tämän päätöksen myötä iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva palvelu heikkenee olennaisesti, kun sitä tarkastellaan Reisjärven asiakkaan puolesta.

Tämän päätöksen myötä yhdenvertaisuusperiaate ei toteudu Reisjärven asiakkaiden osalta, vaan asiakkaat asetetaan eriarvoiseen asemaan suhteessa muiden kuntien asukkaisiin terveydentilansa puolesta. Päätöksellä rikotaan asiakkaan itsemääräämisoikeuksia ja perustuslakia. Perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaisesti ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Viranhaltijapäätökset Reisjärven palveluasumisyksikkö Honkalinnan ja arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviidan lakkauttamisesta ovat ristiriidassa sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuollon asiakaslain kanssa. Sosiaalihuollon asiakaslaki edellyttää aina asiakkaan edun mukaisia ratkaisuja palvelun järjestämistavan ja palvelun sisällön osalta. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisesti asiakkaan etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten eri toimintatavat ja ratkaisut parhaiten turvaavat mm. asiakkaan ja hänen läheistensä hyvinvoinnin, läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet ja mahdollisuuden osallistumiseen ja vaikuttamiseen omissa asioissa. Asiakkaan kuulemisesta ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Viranhaltijapäätöksessä ei esitetä kustannusvaikutuksia, vaikka niihin vedotaan päätöksessä. Lisäksi päätöksen perusteluissa puuttuvat kokonaisvaikutusten arvioinnit (lapsi, yritys, maaseutu, seniori). Lisäksi riskiarviointia päätöksen vaikutuksesta ei ole tehty. Nämä tulisi olla päätöksen liitteenä, joten päätös on puutteellinen. Pohde on jättänyt täysin päätöksen vaikutusten ulkopuolelle sidosryhmät, kuntien kanssa ei tehdä riittävää yhteistyötä, vaan kurjistetaan kuntien elinvoimaa ja asukkaiden elämää omien intressien pohjalta. Tällä päätöksellä tulee olemaan suuret vaikutukset koko alueeseen. On käyty ns. näennäisvuoropuhelua asukastilaisuuksissa, todellista vaikuttamismahdollisuutta päätöksiin ei ole ollut. Eli johtopäätöksenä päätös on valmisteltu puutteellisilla ja keuhkoilla perusteilla, joten se tulee kumota. Peruspalveluiden vahvistaminen mukaan lukien arviointi- ja kuntoutusyksikkö sekä ennaltaehkäisevä työ tuovat enemmän säästöä, kuin nämä lakkautuspäätökset.

On myös hyvä tapa tarkastella päätöstä kohtuusnäkökulmasta, onko todella näin, että yhden kunnan osaksi tulee kaikkien ikäihmisten palveluiden lakkautuminen (Honkalinna ja Arviida). Katsomme, että kuntaamme jäävät palvelut [kotihoido, yhteisöllinen asuminen Mansikka ja Palvelukoti Paavola (yksityinen palvelutuottaja)] eivät ole riittäviä kuntatasolla asukkaidemme näkökulmasta. Lisäksi tämän päätöksen myötä kunnastamme poistuvat laitostasoiset saattohoitopaikat kokonaan. Kotihoidon ja kotisairaalan toimesta tehty saattohoito ei ole riittävää kaikkien potilaiden kohdalla. On todettava, että henkilökunnan osalta yhdenvertaisuus ei toteudu verrattuna muihin kuntiin nähden, vaan ”pakkolähtö” muualle on heikentävä tekijä työn laadunkin kannalta.

On todettava, että uudet rakenteet eivät tuo henkilöstön riittävyyteen mitään taetta. Ei ole osoitettu, että henkilöstö siirtyisi palveluiden mukana, vaikka toimialajohtaja Mervi Koski on lehdistössä työntekijöihin vedonnutkin. Henkilöstön saatavuus ongelmat ovat olleet suuremmat isoimmassa yksiköissä, samat sairastelupoissaolot jatkuvat oli yksikkö pieni tai suuri, eikä ammattiosaajia saada lisää isompiin yksiköihin, kun heitä ei ole saatavissa palvelutarpeeseen nähden riittävästi koko Suomessa. Reisjärven Arviida on osoittanut Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen aikana innovatiivista palveluiden kehittämistä yhdessä kotihoidon kanssa, joten tämä yhteistyön katkeaminen ko.päätöksen takia vie pohjaa pois myös kotihoidon toiminnalta Reisjärvellä.

Oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Reisjärven kunta
Kunnanvaltuusto
Reisjärventie 8
85900 Reisjärvi
reisjarvi@reisjarvi.fi
040 3008 111

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

Asia Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arviida-vastuuyksikön (37070) lakkauttaminen 1.6.2024 alkaen.

Päätös Palvelualuejohtaja Virpi Rääpysjärven esitys:

Ikäihmisten palvelujen toimialueen Oulun eteläisen alueen lähi- ja aluepalvelujen (PA380) arviointi- ja kuntoutusyksikkö palvelut vastualueen (VA3830) Arviida -vastuuyksikkö (37070) lakkautetaan 1.6.2024 alkaen.

Toimialuejohtaja Mervi Kosken päätös:

Hyväksyn palvelualuejohtaja Virpi Rääpysjärven esityksen.

Perustelu

Lainsäädäntötausta

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue (jäljempänä Pohde) vastaa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä muun muassa järjestettävien palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen määrän ja laadun määrittelemisestä sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Järjestämisvastuuta sääntelee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (612/2021, jäljempänä *järjestämislaki*).

Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus

Järjestämislain 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan kuitenkin koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Lisäksi 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Järjestämislain mukaan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjän tulee arvioida eri väestö- ja asiakasryhmien palvelutarvetta, suunnata voimavaroja todettujen tarpeiden perusteella ja yhtenäistää hoito- ja palvelukäytäntöjä. Palvelujärjestelmä tulee myös saada sellaiseksi, ettei hyvinvointialueella olisi kustannuksia perusteettomasti lisääviä päällekkäisiä palveluja (järjestämislaki 4 §).

Yhdenvertaisuus ja toimenpiteiden oikeasuhtaisuus

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

Tarkoituksenmukainen palvelujen kokoaminen tukee myös palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuutta hyvinvointialueella (järjestämislaki 4 §). Yhdenvertaisuusperiaate on perustuslain (731/1999) 6 §:ssä turvattu oikeus, jonka mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Myös yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 § edellyttää viranomaista edistämään yhdenvertaisuutta toiminnassaan.

Lähellä toteutettavilla eli ns. lähipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joita asiakkaat käyttävät usein ja ainakin osa asiakkaista käyttää niitä toistuvasti, jopa päivittäin, minkä vuoksi sellaisia palveluja on perusteltua saada läheltä. Kaikkia palveluja ei ole kuitenkaan mahdollista eikä tarkoituksenmukaista hajauttaa ja järjestää lähipalveluina.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämissuunnitelma sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma

Järjestämislain 11 §:ssä säädetään hyvinvointialuestrategiasta. Hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuestrategia (sisältäen palvelustrategian) on hyväksytty aluevaltuustossa 2.5.2022 (77§). Aluevaltuuston 17.10.2022 (120§) hyväksymä Pohteen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämissuunnitelma pohjautuu hyvinvointialuestrategiaan ja siihen sisältyvän palvelustrategian linjauksiin. Sote-järjestämissuunnitelmassa on linjattu tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit Pohteen sote-palveluille vuosille 2023-2025. Uudet rakenteet mahdollistavat paremmin henkilöstön riittävyyden, osaamisen ja hyvinvoinnin ja koko alueella parhaiden käytäntöjen hyödyntämisen. Uudistamisen avulla vastataan paremmin myös lainsäädännön muutoksiin sekä saatuun valtion rahoitukseen ja rahoituksen riittävyyden turvaamiseen. Järjestämissuunnitelmaa on päivitetty aluevaltuuston 20.11.2023 (187§) hyväksymällä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmalla. Se toteuttaa osaltaan hyvinvointialueen strategian painopisteitä sekä konkretisoi uudistamisen toimenpiteitä taloussuunnittelukaudelle 2024-2026. Ohjelma toimii myös valtioneuvoston päättämän lainanottovaltuuden ehtona vuodelle 2024.

Sote-järjestämissuunnitelmassa keskeinen tavoite on resurssien kohdentaminen hyvinvointialueen perustason palvelujen vahvistamiseen etupainotteisesti vuonna 2023. Perustason vahvistaminen tarkoittaa mm. digitaalisen sotekeskuksen käynnistämistä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteena on uudistaa rakenteita ja toimintamalleja siten, että alueen asukkaille ja muille sidosryhmille voidaan tarjota vaikuttavia palveluja, riittävä henkilöstö turvataan ja talouden kantokykyä parannetaan. Tuottavuus- ja

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

taloudellisuusohjelmassa on linjattu, että ympärivuorokautinen hoito järjestetään turvallisesti. Yhteisöllistä asumista järjestetään ympärivuorokautisen palveluasumisen sijaan. Toimenpiteeksi on kirjattu, että ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen peittävyys (yli 75-vuotiaiden määrä palvelussa) saavutetaan 6 prosenttiin vuonna 2024 (nykyinen peittävyys 7,5%). Lisäksi arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkoja lisätään 13 paikkaa ja paikkoja keskitetään isompiin yksiköihin, tavoitepaikkamäärä (332) saavutetaan 2025.

Arviida- kuntoutusyksikkö

Sosiaali- ja terveystaloudellisuusohjelmassa on huomioitu palvelurakennemuutos. Oulun eteläisen lähipalvelualueen Reisjärven kunnassa sijaitsee kuntoutusyksikkö Arviida, jonka asiakaspaikkamäärä on 10-12 paikkaa. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti kuntoutusyksikkö paikkoja keskitetään isompiin yksiköihin.

Kuntoutusyksikön palveluja tarvitsevat asiakkaat hoidetaan Oulun eteläisen alueen muissa kuntoutusyksiköissä kuten Haapajärven Pääskysen kuntoutusyksikössä, johon lisätään 7 asiakaspaikka ja yksiköstä tulee 22 paikkainen kuntoutusyksikkö. Kuntoutusyksikkötoiminnan lisäksi Oulun eteläisellä alueella on mahdollisuus saada kotikuntoutusta. Omaishoidon lakisääteisiä ja harkinnanvaraisia vapaita voidaan järjestää useissa Oulun eteläisen alueen yksiköissä.

Yhteistoimintamenettely

Yhteistoimintamenettely Arviida yksikön toiminnan päättymiseen liittyen on käyty työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) 4.1 §:n 1 ja 4 kohtien mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on käynnistänyt yhteistoimintaneuvottelut tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpanoon liittyen 20.2.2024 annetulla neuvotteluesityksellä. Neuvottelut ovat alkaneet 26.2.2024 ja päättyneet 8.4.2024. Aluehallitus on merkinnyt neuvottelutuloksen tiedoksi 16.4.2024 § 165. Yhteistoimintaneuvotteluissa on käsitelty aiottujen toimenpiteiden perusteet, vaihtoehdot ja vaikutukset henkilöstöön. Lisäksi työnantaja on antanut henkilöstön edustajille selvityksen perusteista, joiden mukaan neuvottelujen kohteena olevan henkilöstön työsuhteiden olennaisia ehtoja muutetaan muutoksen johdosta.

Muu osallisuus

Yhteistoimintamenettelyn rinnalla on turvattu hyvinvointialueen asukkaille ja palvelujen käyttäjille hyvinvointialuelain 29 § ja 34 § (611/2021) mukaisesti oikeus osallistua ja vaikuttaa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisiin toimenpiteisiin. Suunnitellut toimenpiteet julkaistiin Pohteen verkkosivuilla 20.2.2024.

Yhteistoimintaneuvottelujen aikana järjestettiin viisi paikallista henkilöstö- ja asukastilaisuutta (Kuusamo, Ii, Kalajoki, Ylivieska, Reisjärvi) sekä 28.2.2024 koko Pohdetta koskeva yleinen

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

verkossa toteutettu interaktiivinen asukastilaisuus. Myös kaikki kuntatilaisuudet toteutettiin striimattuina.

Johtopäätökset

Pohjois-Pohjanmaan aluevaltuusto on linjannut sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa, että arviointi- ja kuntoutusyksikköpaikkoja lisätään 13 paikkaa ja paikkoja keskitetään isompiin yksiköihin, tavoitepaikkamäärä (332) saavutetaan vuonna 2025.

Edellä mainitut toimenpiteet kuntoutusyksikkötoiminnassa Oulun eteläisellä palvelualueella ovat tarpeellisia ja välttämättömiä hoidon laadun ja asiakasturvallisuuden näkökulmasta ottaen huomioon henkilöstön riittävydessä olevat haasteet. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 14§ mukaan hyvinvointialueen on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovitettava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita.

Päätöksenteon toimivalta

Pohteen hallintosäännön 34 §:n mukaan hyvinvointialueen palvelutuotannosta vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimialat, jotka jakautuvat toimialueisiin. Toimialuejohtaja johtaa toimialueensa toimintaa ja vastaa sen toiminnasta ja taloudesta ja päättää vastuualueen jakaantumisesta vastuuyksikköihin palvelualuejohtajan esityksestä.

Hallintosääntö 34 § 5. mom. kohta 1 ja 6

Allekirjoitus

Mervi Koski
Toimialuejohtaja

Jakelu

Palvelualuejohtaja Virpi Rääpysjärvi, vastuualuepäällikkö Piritta Hänninen, laajennettu hvaljohtoryhmä, aluehallitus/hallintosihteeri Mirva Vehkaoja

Lisätietojen antaja

Toimialuejohtaja Mervi Koski, mervi.koski@pohde.fi

Tiedoksianto asianosaiselle

Tiedoksiantaja: Eija-Maaret Ikonen, johdon sihteeri

Annettu tiedoksi sähköisesti

Pvm: 29.4.2024

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

Vastaanottajat: Palvelualuejohtaja Virpi Rääpysjärvi, vastuualuepäällikkö Piritta
Hänninen, laajennettu hva-johtoryhmä, aluehallitus/hallintosihtööri
Mirva Vehkaoja

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluessa siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on **Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus**

- postiosoite: PL 10, 90029 Pohde
- käyntiosoite: Kajaanintie 50, 90220 OULU
- sähköpostiosoite: kirjaamo@pohde.fi
- puhelinnumero: 08 315 6126

Kirjaamon aukioloaika on arkisin klo 08.00 - 15.45.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti viranomaiselle, joka on tehnyt päätöksen. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä vaaditaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Ikäihmisten palvelut

Oulun eteläisen alueelliset lähi- ja aluepalvelut

Arviointi- ja kuntoutusyksiköt

26.4.2024

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.